

TEMA:

Kvæg

■ - Med NIR-måleren er man præcis. Det er prikken over i'et, at vi nu kan optimere fodringen fuldstændig nøjagtigt, forklarer mælkeproducent Boudewijn Hans Ijdema. Fotos: Tenna Bang

Mælkeproducent: Præcis fodring sparer tid og penge

En NIR-scanner er prikken over i'et for at optimere fodringen på Fruerlundgaard i Midtjylland. Med en selvkørende blander og NIR, er det i dag muligt at blande mere præcist, endda på kortere tid og med en nøjagtighed, som gør, at der altid ligger den samme mængde restfoder tilbage på

Af Tenna Bang

61 55 15 87 - teba@effektivtlandbrug.dk

aktuelt tema På Fruerlundgaard ved Vinderslev udenfor Kjellerup i Midtjylland er foderen den største omkostningspost blandt stedets 600 malkekøer. Derfor var Stieneke og Boudewijn Hans Ijdema ikke i tvivl, da deres fuldfoderblander sidste år stod for udskiftning.

- Jeg synes, vi brugte rigtig mange timer på at fodre hver dag. Og samtidig kunne vi ikke lave den nøjagtighed i blandingen, vi gerne ville.

- For eksempel når skovlen var løftet op over blanderen, og der faldt en klump foder ned, det var næsten ikke til at undgå, men det gjorde, at fodringen blev knap så præcis, forklarer Boudewijn Hans Ijdema, som kom til Danmark fra Holland sammen med sin familie og overtog Fruerlundgaard i 2014.

Samtidig var Stieneke og Boudewijn Hans Ijdema trætte af det foder, som blev spildt mellem køresiloen og fuldfoderblander.

- Der faldt altid noget ned, det skubbede jeg bare væk. Det blev kasseret, men over et helt år er det rigtig meget foder

og mange penge, vi bare har skubbet væk, konstaterer han.

Spare tid

Derfor gjorde tankerne om tid og præcision, at valget faldt på en selvkørende Siloking-blander.

- Der undgår vi spild mellem silo og vogn, og samtidig fræser den foderet ind, og man trykker bare på en knap, så stop-

■ Foderrationen er nu præcis, og Boudewijn Hans Ijdema kommer ikke ud til et foderbord med alt for meget restfoder, eller et foderbord som er tomt.

per den, forklarer Boudewijn Hans Ijdema, som nu oplever en langt større nøjagtighed.

En medarbejder på Fruerlundgaard bruger i dag tre timer dagligt på at fodre mod fem timer

før. Det tager ikke alene kortere tid, men skiftet har også gjort, at de sparer energi.

Før altid en dag bagefter

I december valgte Stieneke og Boudewijn

■ Fodringen på Fruerlundgaard er blevet langt mere præcis og nøjagtig med en selvkørende Siloking og en NIR-scanner.

SILOKING

FAGLIGE TEMAER

Kontakt: Jacob Lund-Larsen
jl@effektivtlandbrug.dk
 61 20 95 82

aktuelt
 tema

Hans Ijdema at investere i en NIR-scanner.

- Det med fodring er bare så vigtigt. Der lægger så mange penge i at have en præcis fodring, både i forhold til at minimere spildet, men også den manglende ydelse, der er, hvis foderbordet er tomt, forklarer Boudewijn.

Han følte altid, at de var en dag bagefter.

- En dag, det regner meget, er stakken våd, så køerne får det rigtige antal kg, men ikke nok foder, fordi tørstoffet ændrer sig i forhold til vejret. Så kom vi ud næste morgen til et tomt foderbord og skulle først der til at regulere mængden, derfor syntes jeg altid, at vi var en dag bagefter.

- Med NIR-måleren er man præcis. Det er prikken over I'et, at vi nu kan optimere fodringen fuldstændig nøjagtigt, forklarer Boudewijn Hans Ijdema.

Altid samme mængde restfoder

Fruerlundgaard er trods kort tids brug, meget tilfredse med deres NIR-scanner.

- Det er meget tydeligt, at mængden af restfoder altid er den samme nu. Vi kom-

mer ikke ud til et foderbord med enten alt for meget foder eller ingen foder, forklarer Boudewijn, som inden længe går i gang med at måle på sit restfoder, igen for at kunne optimere. Men hans egen, visuelle vurderinger, at der nu er omkring 100 kg restfoder ud af en ration på omkring 10 tons.

Der laves dagligt tre blanding på omkring 10 tons hver.

- Men før kunne jeg godt komme ud, og så var der 300 kg tilbage. Og det blev bare skubbet væk og kom i en container til biogas. Det er dyrt, for det er jo også rapskager og sådan noget, og det er hver dag.

Præcis fodring hver dag

NIR-systemet fungerer ved, at Boudewijn læser 80 procent af for eksempel majsrationen i. Undervejs analyseres indholdet ved hjælp af en NIR-scanner, som sidder lige bag fræseren, og Boudewijn kan på en skærm se, hvor meget majs han ifølge foderrecepten mangler at fylde i, men også hvor meget han reelt skal læsse i for, at tørstofindholdet passer.

Boudewijn viser skærmen i

■ NIR-scanneren kommer fra Erik Dahl, Foderteknik A/S (t.v.). Han mener, at teknologien er et skridt i den rigtige retning til udelukkende at fodre koen med det, som hun har brug for. Hvilket præcis er det som Boudewijn Hans Ijdema også oplever i sin besætning.

førerhuset, efter han har læst 80 procent af majsrationen i blanderen.

- Du kan se her, at der ifølge recepten skal 855 kg majs mere i. Men det har NIR-scanneren korrigeret til 785 kg fordi, som du kan se, er tørstofindholdet nu 38,14, hvor vi havde regnet med 34-35 procent, derfor skal der lidt mindre i.

- Det ændrer sig måske 100-150 kg den ene eller anden vej, mere er det ikke. Men det er nok til at få en præcis fodring hver dag, konstaterer han.

Varierende tørstof i stakken

Skærmen viser et aktuelt tørstofindhold i majsensilagen på 38,14 procent.

Vejret gør, at tørstofindholdet i græs og majs ændrer sig.

fortsætter næste side

TEMA:

Kvæg

fortsat fra forrige side

Men Boudewijn Hans Ijdema oplever også, at der faktisk er relativt store forskelle i selve stakken.

- Jeg kan jo se nu, at der kan være fem procents forskel i tørstoffet i siderne i forhold til midten. Så der er to faktorer, der påvirker præcisionen. Både vejret, men også tørstofindholdet i den enkelte stak. Jeg ved jo godt, at det ofte er mere tørt i toppen, men jeg er overrasket over så store forskelle, der er i stakken, det er jeg virkelig.

- Der er jo en forskel i højre side af stakken i forhold til venstre, det tænkte vi ikke over før. Der fik vi taget en analyse, og så gik vi ud fra det tørstofindhold i hele stakken, men sådan er det ikke, siger Boudewijn.

NIR opdager det, man ikke selv ser

Stieneke og Boudewijn Hans Ijdema har fået taget to standardanalyser af deres majsstak, som viser et tørstofindhold på 34-35 procent.

Forleden dag kalibrerede Foderteknik A/S, som NIR-apparatet kommer fra, scanneren. Det sker blandt andet med hjælp fra flere fysiske analyser af snitfladen, som fræsere senere fylder i blanderen. Analyserne blev indsendt til Seges og viste et tørstofindhold på mellem 27,17 og 38,74. Det samme fortalte NIR-scanneren.

- Men det er altså en forskel på 11,5 procent i samme stak samtidig, hvilket er voldsomt. Så store forskelle havde vi ikke regnet med, og det er der ingen, der kan tage højde for, det kan kun NIR, for man kan ikke se det med det blotte øje, forklarer Erik Dahl fra Foderteknik.

- Hvis ikke jeg havde NIR, havde jeg fodret efter 34-35 procent tørstof, og det ville

■ Allerede i stakken oplever Fruerlundgaard en langt mere præcis udtagning.

der også være én dag, men den næste måske kun 28, men det jævner NIR-måleren nu helt ud, og det er den største gevinst, siger Boudewijn Hans Ijdema.

Hurtig tjent hjem

NIR-scanneren har en listepriis på omkring 155.000 kroner til en selvkørende blander. En pris som Boudewijn forventer at have tjent hjem efter tre år, hvis udelukkende han kigger på sit minimerede foderspild.

Han venter også en ydelsesstigning med baggrund i en mere præcis fodring, og så går tilbagebetalingstiden endnu hurtigere.

- I mit regnestykke har jeg ikke taget ydelsen med, for kommer ydelsesstigningen på baggrund af NIR eller på grund af et andet

slæt græs, det er svært at sige. Men jeg er sikker på, at hvis man altid fodrer ens, så vil ydelsen også komme op, det betyder noget også i forhold til sundheden for kørerne, forklarer han.

Fodre kun koen med det, der er nødvendigt

Foderteknik oplever tre scenarier, hvor NIR-scanneren kan gøre en forskel. Det gælder blandt andet de dage, hvor der tørt og man fodrer for meget.

- Det er spild, og det man enten smider væk eller giver til nogle ungdyr, det indeholder jo også noget af det, der koster penge, så et eller andet sted, så er det dumt. Den dag, hvor det sjaskregner, og man fodrer for lidt, det er jo en katastrofe, for det kan

man se i mælketanken, man mangler simpelthen mælk, konstaterer Erik Dahl.

Begge ting kan indsættes i et regneark, for at regne ud præcis hvad det betyder økonomisk.

- Den tredje ting er så det her med sundhed, trivsel og så videre. Hvad betyder det, at vi fodrer ens hver dag. Det betyder noget, men det er svært at sætte ind i et regneark, forklarer Erik Dahl, som oplever, at NIR er et skridt på vejen til udelukkende at fodre koen med det, der er behov for, hvilket han også mener taler direkte ind i den politiske dagsorden om klima og miljø.

Forståelse og indsigt

Foruden tørstof måler scanneren protein, aske, NDF, ADF, stivelse, råfedt og sukker.

Ser man alene på proteinindholdet hen over ti dage i 1. slæt på Fruerlundgaard, svinger det fra 11-16 procent.

- Det er også interessant, og det er uden tvivl også noget, vi kommer til at arbejde med. Vi har jo data, og græs er helt sikkert det proteinfoder, som svinger mest, siger Boudewijn Hans Ijdema, mens Erik Dahl supplerer:

- Noget af det, man også får ud af at have NIR, er, hvis man forestiller sig, at man oplever en tendens. For eksempel at proteinholdet stiger jo længe, man kommer ind i stakken. Så kan man jo lige så godt justere sin foderplan, for at fodre med for meget protein, det er dumt økonomisk, men også i forhold til miljø, siger han.

Erik Dahl slår fast, at NIR ikke revolutionerer noget, og ikke kan gøre ringe grovfoder godt, men det er et redskab til større præcision og nøjagtighed og en forståelse og indsigt i, hvad der sker fra mark til foderbord.

NIR direkte i marken

I Danmark kører der omkring 15-16 selvkørende blandere med NIR-scannere, 11 på bukserede blandekar og 18 finsnittere ved forskellige maskinstationer, kører også med NIR-scannere på deres udstyr.

Virksomheden Foderteknik oplever en stigende efterspørgsel efter scanneren og har også solgt seks enheder til rådgivere, hvor scanneren er i en kuffert, der kan tages med og bruges direkte i marken.

- Så lang tid græsset stadig står på marken, så kan vi nå at ændre på vores beslutning om, hvornår vi gøre hvad. Men når det ligger i stakken, kan vi ikke gøre andet end at forholde os til, at nu har vi det her og fodre med, forklarer Erik Dahl fra virksomheden.

Fra Holland til Danmark

Stieneke og Boudewijn Hans Ijdema Fruerlundgaard overtog Fruerlundgaard ved Vinderslev udenfor Kjellerup i Midtjylland i november 2014. Dengang en konkursejendom med 350 malkekøer.

De og deres fire børn kom fra en mælkeproduktionsjendom i Holland, hvor Boudewijn Hans Ijdema havde 150 malkekøer og 80 hektar jord.

- Stieneke og jeg ville gerne arbejde sammen og have medarbejdere, og så skulle vi udvide, men det er så dyrt - jord er dyrt i Holland. Vi snakkede med kommunen, og de sagde, at jeg måske om syv år, ville få en tilladelse til at udvide, men så var jeg 50 og tænkte nej, det går ikke, det er der alt for lang tid til, forklarer Boudewijn Hans Ijdema.

Derfor begyndte familien at kigge sig omkring. Blandt andet i Amerika, Canada, Tyskland og Danmark.

- For os skulle vi ikke alene finde en ejendom men også et sted, hvor der var noget socialt, skole tæt på og så videre, og det kunne vi ikke finde i Amerika og Canada. Vi endte i Danmark og søgte midt i landet.

- Der er god jord her midt i Danmark, og der er store byer omkring, hvilket også var vigtigt i forhold til skole og vores børn.

Og selvom det var en stor beslutning, især i forhold til børnene, har det været den rigtige for familien.

- Efter halvanden måned i Danmark spurgte jeg min ældste datter, Tessa, om hun gerne ville hjem, hvortil hun svarede, at hun da var hjemme, fortæller Boudewijn Hans Ijdema med et smil.

■ I dag vurderer Boudewijn Hans Ijdema, at der er omkring 100 kg restfoder ud af en ration på 10 tons. Før kunne der nemt være 300 kg, som blev skubbet væk og kom i en container til biogas.

FAGLIGE TEMAER

Kontakt: Jacob Lund-Larsen

jll@effektivtlandbrug.dk

61 20 95 82

aktuelt tema